

2. Code du travail URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_1c/LEGITEXT000006072050/LEGISCTA000006160758/#LEGISCTA000006160758

3. Гетьманенко Ю. О. Зарубіжний досвід регулювання зайнятості молоді. *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. 2011. Т.2. С. 51-59.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Пожарова О. В.

Костишева Ірина Володимирівна

студентка 2-го курсу факультету адвокатури

та антикорупційної діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСПЕКЦІЙ ПРАЦІ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ ПРАЦІ

Право працівників на безпечні та гідні умови праці – одне з основних прав людини. Але, на жаль, виникають порушення цього права – тому це питання в Україні актуальне. Республіка Польща прийняла до себе найбільшу кількість українських біженців у зв'язку з російською агресією, тому доцільно розглянути питання про захист трудових прав у цій державі також.

На міжнародному рівні права працівників на безпечні та гідні умови праці закріпилося в таких актах: Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року за ч. 1 ст. 23, Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 року за ст. 7, Європейська соціальна хартія (переглянута) від 3 травня 1996 року, Хартія основних прав Європейського Союзу від 07 грудня 2000 року, Конвенція МОП № 155 «Про безпеку і гігієну праці та виробничу санітарію» від 22 червня 1981 року, яку доповнює Рекомендація щодо безпеки та гігієни праці і виробничого середовища № 164.

Основні Закони цих держав, а саме Конституція України від 28 червня 1996 року [1] та Конституція Республіки Польщі [2] закріплюють, що кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці за ч. 3 ст. 43 та ч. 1 ст. 66 відповідно.

Контроль та нагляд за безпечними умовами праці здійснюють служби інспекції праці. Конвенція МОП № 161 «Про служби гігієни праці» від 26 червня 1985 року [3] визначає за ч. 1 ст. 3, що держави зобов'язуються розвивати ці служби для всіх працівників.

Служби інспекції праці використовують у своїй діяльності такі методи як забезпечення виконання законодавства (контроль або нагляд) та запобіжні заходи.

Розмежування понять «контроль» і «нагляд» залишається одним з найбільш дискусійних питань, часто їх ототожнюють. Але можна виділити такі відмінності:

- нагляд у трудовому праві – це форма реалізації уповноваженими органами захисної функції держави щодо дотримання законності та відповідності дій суб'єктів приписам трудового законодавства. Контроль – це самостійна або зовнішньо ініційована організаційно-управлінська діяльність, що здійснюється компетентними державними органами, профспілками, органами місцевого самоврядування;
- органи державного нагляду в межах своїх повноважень та у встановленому законом порядку проводять перевірки, за результатами яких мають право давати роботодавцям обов'язкові для виконання приписи, припиняти експлуатацію підприємств чи їх об'єктів, що створюють загрозу життю або здоров'ю працівників, притягати порушників до відповідальності. Органи державного контролю проводять перевірки, за результатами яких мають право висувати роботодавцям вимоги щодо усунення порушень трудового законодавства та у разі їх невиконання – ініціювати притягнення винних осіб до відповідальності [10; с. 329-333].

Запобігання означає дії, які допомагають працівникам і роботодавцям уникати ризику нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, внаслідок недотримання норм щодо безпеки та гігієни праці; проведення планових інспекційних перевірок з такою метою як освітня та просвітницька робота, оцінювання підприємств, обладнання, технологічних процесів тощо.

У Главі XVIII статтях 259 – 260 Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 року [4] та ст. 38 Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 року № 2694-XII [6] вказано, що службою інспекції праці є державний орган центральний орган виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері охорони праці. Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці» від 11 лютого 2015 року [8] закріплено Положення «Про Державну службу України з питань праці». Відповідно до п. 1 зазначеного Положення – це Державна служба України з питань праці, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економіки. Процедурі здійснення державного контролю та нагляду за додержанням законодавства про працю встановлює Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю» від 21.08.2019 року [9]. В Республіці Польща – Державна Інспекція Праці (Państwowa Inspekcja Pracy), що вказано у Розділі 1 главі 2b, Розділі 10 главі 11 Кодексу Праці (Kodeks pracy). Діяльність її підпорядкована Сейму та регулюється Законом про Державну інспекцію праці (Ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy) з 13 квітня 2007 року [7].

Скаргу можна подати особисто прийшовши на прийом, поштою чи електронною поштою. Заявник залишається анонімним, якщо відсутня його згода в письмовій формі.

Для Республіки Польщі законодавством повідомити про порушення є навіть обов'язком, а не правом, бо вчасно не повідомивши про порушення норм законодавства буде вважатися правопорушенням як для роботодавця, так і працівника. Також Державна Інспекція Праці надає безкоштовні юридичні консультації в області трудового законодавства.

Отже, Служба інспекції праці – є ефективним спеціальним державним органом для захисту прав працівників. Інспектори праці, проводячи перевірку, набувають широких знань щодо становища працівників, умов їхньої праці, соціально-економічної ситуації в різних галузях діяльності, різноманіття проблем. Завдяки своїм знанням і досвіду роботи вони виявляють недоліки – застарілі норми або прогалини та пропонують заходи для виправлення ситуації, в разі порушень має право бути представником працівника перед судом, приймати юридичні рішення.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Конституція Польської Республіки (з передмовою Володимира Шаповала). В. М. Шаповал. К.: Москаленко О. М. 2018. 84 с.;
3. Про служби гігієни праці: Конвенція МОП від 26.06.1985 р. № 161;
4. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. *Відомості Верховної ради України*. 1971. Додаток до № 50;
5. Kodeks pracy: Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>;
6. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. *Відомості Верховної ради України*. 1992. № 49. Ст. 668;
7. О Работной Инспекции Прacy: Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070890589/U/D20070589Lj.pdf>;
8. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96. *Відомості Верховної ради України*. 2015. № 21. Ст. 584;
9. Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 823. *Відомості Верховної ради України*. 2019. № 161. Ст. 2468;
10. Трудове право України: підручник МВС України: нац. ун-т внутр. справ; сост.: С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський [та ін.]. Харків, 2019. 408 с.

Науковий керівник: доктор філософії за спеціальністю 081 «Право», асистент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Корнілова О. В.

Ландейс Альберт Олександрович

*студент 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ

У двадцятому столітті світове суспільство зазнало кардинальних змін у сфері соціального захисту. Інститут сім'ї не став виключенням. Сім'я як основна структурна одиниця побудови суспільства з огляду на своє значення набула гарантованого права на підтримку з боку держави. Так, у багатьох європейських країнах вже у другій половині